

Keep Page 5

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

61. ÉVFOLYAM

1995. DECEMBER No. 6 (295), Vol. 61, Dec. 1995, USPS 178560

6. SZÁM

BESZÉL AZ ISTEN — HOZZÁNK

"Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk, Akit örökösévé tett mindennek, Aki által a világot teremtette. Ő Isten dicsőségének a kisugárzása és lényének képmása, Aki hatalmas szavával hordozza a mindenséget, Aki miután bűneinktől megtisztított, a mennyei Felség jobbárára ült" (Zsidók 1:1-3).

* * *

Az Ige testté lett — hirdeti az ősi evangélium János lejegyzésében a karácsonyi üzenet lényegét. A SZÓ — a teremtő, fenntartó, gondot viselő isteni szó hús-vér valósággá lett.

A Zsidókhoz írt levél szerzője nem hideg-rideg bejelentést tesz, hanem örömmel szárnyra kelő mondatokban adja tudtunkra, hogy beszél az Isten! Nem érthetetlen zörejek, vagy sejtelmes hangok hallatszanak. Nem felfoghatatlan rezgéshullámok szállnak tova. Nem is megfejtethetetlen, vagy legalábbis nehezen követhető rejtjelek keringenek az éterben. Beszél az Isten. S nem úgy, mint Akit nem érdekel, hova jut a hangja, meddig ér szava. Beszél az Isten — hozzánk, nekünk.

A nagy karácsonyi kísértés az, hogy parányivá nyomorítsuk a ieghatalmasabbat, gyermekké "szelidítsük" a világ Urát.

Milyen kedves, amikor a gyermek "gügyög". Elmosolyodunk, netán még utánozzuk is, de közben tudjuk, nem kell igazán figyelni, s nem kell igazán komolyan venni. Mert a gyermek gügyög, nincs igazán értelme a hangoknak, nincs igazán mondanivalója a kiejtett "szóutánzatoknak".

Ne csináljunk — még karácsonykor sem — a betlehemi Gyermekből gügyögő kisdedet. Ha megteesszük, ez az ördög munkája, s mi annak cinkosai vagyunk, hiszen el akarjuk hallgattatni a legfontosabb, a leglényegesebb üzenetet: Az Isten beszél. Van mondanivalója számunkra. Sőt! Életbevágóan fontos mondanivalója van részünkre!

De hiszen van sok jelzés a világban. Annyi mindenben figyelhetünk még az Isten szavára... Róla beszél fű, virág — hangoztatja egyik ifjúsági énekünk. A csillagvilág rendje Őt visszhangozza — vallják meg tudósok. A természet csendje Általa "beszédese" — mondják megszállott kirándulók. A művészek zenébe, szoborba, vagy képbe rögzített szava Miatta sokat

mondó... Jók, fontosak, izgalmasak ezek a jelzések, de mindig csak közvetettek, áttételesek. Isten azonban közvetlen szól; jólérthető beszédben, meghallható szóban közeledik felénk.

"Szóból ért az ember", tartja a közmondás. Isten komolyan vette ezt a tényt. Megszólalt, s nem csupán tolmácsok segítségével. Tette ezt korábban: "Sokszor és sokféleképpen szólt az atyákhoz a próféták által." Jézusban azonban egészen közel jött, emberré lett, s szól hozzánk, hogy értsen a szóból az ember.

Karácsony idején bőven van lehetőségünk, hogy hallgassuk Őt. Természetes, ösztönös módon élünk is vele. De az ünnepek elmúlnak, s a hétköznapi ütelágazásainál, az ünnepek után ránkváró döntéshelyzeteknél, a bizonytalan pontok-

Virágos karácsonyi ének

*Óhajtozom el a Magasságba,
Nagy a csúfság ideleinn,
De van Karácsony, Karácsony,
Istenem, én Istenem
S ember-vágý küldte Krisztusunkat,*

*Két gerlicét vagy galambfiókat,
Két szívet adnék oda,
Hogyha megint visszajönné
A Léleknek mosolya
S szeretettel járnánk jászolhoz.*

*Krisztus kívánta, Megtartóé,
Lázong át szívemen,
Mert Karácsony lesz, Karácsony,
Istenem, én Istenem,
Valaha be szebbeket tudtál.*

*Óhajtozom el a Magasságba
Gyermekségemben kötött
Minden szüzséges jussommal,
Mert az emberek között
Nem így ígértetett, hogy éljek.*

*Követelem a bódító álmat,
Karácsonyt, Krisztus-javat,
Amivel csak hitegettek,
Amít csak hinni szabad,
Csúfság helyett a Magasságot.*

*Lábainknak eligazítását
Kérem én szerelmesen,
Karácsony jöjjön, Karácsony
És száz jézusi seben
Nyiladozzék ékes bokréta.*

— Ady Endre

nál szükségünk van tanácsra, vezetésre, biztatásra. Miért hallgat, miért nem segít az Isten?, kérdezik sokan ilyen esetben.

Az első karácsonykor mindenki számára hallhatóan megszólalt az Isten, s azóta beszél. Igéje hangzik, teremt, formál, bünt bocsát meg, vigasztalást, reményt ad. Tudatosítsuk magunkban ünnepekre és hétköznapiakra a nagyszerű hírt: Beszél az Isten! S mi válaszoljunk rá!

(Ev. Élet) — Ifj. Hafenschér Károly ev. lelkész.

KIDOBOTT PÉNZ...?

Folytatva az *Erős Vár* legutóbbi számában megkezdett örvendés vagy aggodással eltöltő, egyházunk életét érintő történesek sorát, ezúttal újra három dologról szeretnék néhány szóban szólni.

Kidobott pénz...? Gyülekezeteink élni akarást ragyogóan bizonyítják a templomok, parókiák, gyülekezeti házak, harangok, s orgonák építése és felújítása. Pedig az építkezések megkezdése kockázatos. A gyülekezetek pénzügyi helyzete bizonytalan és gyenge. Ám ez nem riasztja vissza még a kis szórványgyülekezeteket sem, hogy végre nekik is saját istentiszteleti helyük legyen. Az én egyházmezejemben, a győr—soproniban Kiszfaludon és Sopronnémetiben folyik templomépítés, Mórachidán pedig templomrenoválás. Erőtlén gyülekezetekről van szó, mégis a lelki éhség erőnfelüli áldozatvállalásra indítja a gyülekezetek tagjait. Önmagában ez az áldozatvállalás szinte mindegyik gyülekezet esetében kevés. Külső segítségre, külső forrásokra minden esetben szükség van, hogy a sokmillió beruházások megvalósulhassanak. Ez a külső segítség jöhet az országos egyháztól, külföldi forrásból, vagy éppen a helyi önkormányzattól. Még így is sok építkezés renoválás megakad, félbeszakad. A befejezés időpontja tolódik és bizonytalanná válik.

Látva ezeket a gyülekezeteknek kilátástalan helyzetét, valamint azt az erőfeszítést, amelyvel mégis belevágnak a lehetetlenbe, lesz igazán mellbevágó Fodor Gábor kultuszminiszterünk egy beszélgetésben elejtett véleménye, hogy az egyházaknak nyújtott állami támogatás teljesen feleslegesen *kidobott pénz!* Ez a megjegyzés mutatja, mire számíthatnak az egyházak ettől a kormánytól. Isten őrizz, hogy ez a vélemény hivatalos álláspont-ra emelkedjék.

Kiss Samura emlékeztek. A kisbaráthegyi gyülekezet nemrégiben kapta vissza egykori iskoláját, amelyet még 1929. szeptember első vasárnapján szenteltek fel. Ebben az időben már lelkésze volt Kiss Samu. Őréa és két utódjára emlékezett a gyülekezet az egykori iskola épületében, amelyet ma gyülekezeti házként használnak.

Kiss Samu 1910—1953 között szolgált a gyülekezetben. Ezidő alatt 171 fiatalot konfirmált, akik közül még 113-an élnek. Közülük sokan eljöttek erre az ünnepélyre, hogy felele-

venítsék egykori lelkésziük alakját, munkásságát. Az ünnepen e sorok írója, az unoka hirdetett Igét és osztott Úrvacsorát. A délutáni kötetlen beszélgetésen pedig az egykor konfirmáltak tisztelettel és szeretettel szóltak Kiss Samu lelkészi szolgálatáról. Az ő munkálkodásának nyoma és hatása mindmáig érződik a gyülekezetben.

Kiss Samu már nyugdíjas korában kivándorolt Clevelandban élő lányához, Tomaszek Lászlónéhoz. Ott érte a halál 99 éves korában. Hamvait családja hazahozatta és a baráti temetőben helyezték végső nyugalomra.

Elkezdődött a területrendezés. Zsinatunk lassan befejező szakaszába lép. Elérkezett talán legnagyobb feladatához, az ún. területrendezés kérdéséhez. Meg kell határozni, hogy a haté-

“A keresztyén hit és az emberi ellenségeskedés”

25 országból több mint 180 ortodox, protestáns, anglikán, s katolikus találkozott Magyarországon, hogy olyan utakat keressen, melyeken a keresztyén egyházak — minden jóakarú ember együttműködésével — együtt járhatnak, hogy túllépjenek az etnikai, vallási, s nacionalista megosztottságokon Közép-, Kelet-, s Délkelet Európában,

“A keresztyén hit és az emberi ellenségeskedés” című konferencia Magyarországon került megrendezésre, Kecskeméten 1995. augusztus 21-e és 27-e között.

A résztvevők — egy hosszabb nyílt levélben — kijelentették, hogy “bár egyházainkat az elmúlt évtizedek nehézségei meggyengítették, mindazonáltal szeretnénk felajánlani szerény lehetőségeinket és erőfeszítéseinket, hogy enyhítsük a szenvedést, melyet a jelen háború eseményei okoztak térségünkben”. A továbbiakban buzdítanak minden keresztyént, hogy megújult imádságban és munkában hordozza a menekültek millióit és a háború összes áldozatát, kiváltképp a Balkán térségének tekintetében.

Megerősítik azt is, hogy “különböző etnikai és vallási csoportok élhetnek együtt békességben”, s elutasítják “az etnikai tisztogatás ideológiáját és gyakorlatát”.

A konferencia résztvevői kifejezték meggyőződésüket, hogy a konferencia majd jó gyümölcsöt terem. Emilianos Timiades ortodox metropolita a Konstantinápolyi Ökumenikus Patriarchátus részéről kifejezte reményét, hogy a konferencia a szükséges utómunkálatokkal “segít az egyházaknak, hogy politikuskokkal és közigazdászokkal együtt építhessék az egyesült Európát”.

Mandisova Nadeja asszony, a Cseh Köztársaság Egyházainak Ökumenikus Tanácsa protestáns főtitkára szavai szerint: “A konferenciának köszönhetően mostantól több figyelmet szentelnek azoknak a területeknek, ahol etnikai és nacionalista konfliktusok jelennek meg. Az ilyen bajban lévő térségek népei egyre közelebb kerülnek szívemhez.”

Dr. Zovkic Mato, a Bosznia—Hercegovinai Katolikus Püspökkari Konferencia képviselője

konyabb egyházvezetés céljából hány egyházkerület, vagyis hány püspökség legyen, valamint azt, hogy egyházunk működőképessége szempontjából hol húzódjanak az egyházmezejék és gyülekezetek új határai. Az elképzelések széles skálán mozognak.

Az egyházkerületeknél az egy kerülettől az öt kerületig szinte minden variáció felvetődött. Az egyházmezejék tekintetében az egyes egyházmezejék közötti aránytalanságok kiegyenlítése a cél. Egy szinttel lejjebb, a gyülekezeteknél pedig, hogy az önállóan életképtelenné vált gyülekezeteket észszerű társítással újra életképpessé tegyék. Amennyiben a területrendezést megnyugtatóan sikerül lezárni, úgy történelminek minősíthető zsinatunk majdnem teljesen elvégezte feladatát.

— Kiss Miklós, mosonmagyaróvári ev. lelkész

kifejezte meggyőződését, hogy „a lelki gazdagodás és a nyomasztó kérdésekre való nyílt reagálás lehetősége következményeként hazánkban a vallási csoportok megújulva támogatják a békét”.

A konferencia szerves része volt a napi imádság és bibliatanulmány; előadások a vallás szerepének különböző aspektusairól, hogy mennyiben járulhat hozzá a nacionalista és etnikai problémák megoldásához; a munkacsoportok megbeszélései a következő témákban, mint nacionalizmus és etnicitás, a konfliktusok békés megoldása, a nemzeti ellenségeskedés lelkipásztori megközelítése, a bűnök megvallása, és a felelősség felismerése.

Az előadók között volt dr. Harmati Béla ev. püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke, dr. Seregély István érsek, a Magyar Katolikus Püspökkari Konferencia elnöke, dr. Orsolik Marko Bosznia—Hercegovinából, s dr. Volf Miroslav Horvátországból. A konferenciát köszöntötte többek között Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke és Gál Zoltán, a magyar parlament elnöke.

A konferenciát a budapesti Ökumenikus Tanulmányi Központ rendezte a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a Magyar Katolikus Püspökkari Konferencia támogatásával. Két szervezet az Amerikai Egyesült Államokból — az Egyházak Nemzeti Tanácsa Európai Bizottsága és a Keresztyének a Kelet-európai Kapcsolatokért — szintén támogatta a konferenciát. Küldöttek érkeztek mintegy tucatnyi kelet-, közép-, s a délkelet-európai országból, Nyugateurópából, az Egyesült Államokból, és Japánból. Megfigyelői minőségben az Egyházak Világtanácsa, az Európai Egyházak Konferenciája, az Európai Katolikus Püspökkari Konferenciák Szövetsége, az Evangélikus Világszövetség, az Ökumenikus Patriarchátus, s a Pax Christi tagjai voltak jelen.

Ez a konferencia a kecskeméti református és más egyházak nagylelkű vendégszeretete nélkül nem jöhetett volna létre.

— A budapesti Ökumenikus Tanulmányi Központ sajtóközleménye nyomán.

ÚJ ÉNEKESKÖNYV

Az elzász-lotaringiai evangélikus és református gyülekezetek francia—német kétnyelvű énekeskönyvet vesznek közösen használatba még ebben a hónapban. Az énekeskönyv szerkesztésében és kiadásában a Badeni Evangélikus Egyház is közreműködött. Ez az énekeskönyv megegyezik a német tartományi egyházakban és az Osztrák Evangélikus Egyházban nemrég rendszeresített énekeskönyvvel, melyben az első 535 ének közös, s melyhez aztán mindegyik egyháztest a maga kiegészítő részét adja hozzá a helyi kiadásban megjelenő énekeskönyvhöz. A bajor kiadást tartják a legnépszerűbbnek, mely többszínnyomásban képekkel, s versekkel jelent meg. LWI

Hogyan készülünk karácsony ünneplésére?

Évről évre, ádventről ádventre figyelemmel kísérem, hogyan készülődünk karácsony ünnepére.

Kis falumban, Légrádon (Zala vm. déli csücskében, most Horvátországhoz csatolva) december elején kezdtünk arra gondolni, hogy be kell szerezni a karácsonyfát és titokban ajándékokat készíteni vagy venni a családtagoknak. Mi gyerekek, ádvent első vasárnapján meggyújtottuk az ádventi koszorú első fehér gyertyáját és megemlékezünk arról, mit is jelképez a kerek örökzöld koszorú, a fehér gyertyák, a piros masnik, a minden vasárnapra egyre fényesebb gyertyaláng. Elkezdjük mesélni a kis Jézus születése történetét, készülni a karácsonyi pásztorjátékra.

“Vajjon mi leszek az idén — pásztor, a vendéglős, valamelyik a három bölc (király) közül? Netán maga Szűz Mária?” És hétről hétre, mi gyerekek tanultuk és gyakoroltuk a szöveget. Az iskolában készültek a papír karácsonyfadíszek, különböző nagyságú hópelyhek, melyeket az ablakokra ragasztottunk.

December minden egyes napja nagyobb és nagyobb örömet váltott ki bennem, ahogy karácsony felé közeledtünk. Nem az ajándékok miatt, hanem az ünnep szívdobogató öröme miatt. Melyek lesznek a karácsonyi énekek, hányan jövünk majd össze az ünnepi Istentiszteletre, milyen gyönyörűen fog ragyogni a számtalan gyertyával kivilágított, jéghideg templom?

De leginkább a következők jártak az eszemben: Ki az, Akiért hálát adunk Istennek? Valaki, Aki különböző módon érintette nemzedékek életét. Krisztus Urunk meggyógyította a betegeket, az emberek szívét feloldozta a vétkek terhe alól, új értelmet adott az életre sokaknak. S nemcsak földi jelenléte alatt volt igaz, hanem kétezer éven keresztül Ő megmozgatta az emberi elmét, lelket, szívet, feláldozva saját életét mindnyájunkért. Már sokan próbálták bebizonyítani, hogy Krisztus földi tartózkodását nem lehet dokumentálni. De hiába! Emberek serege napról-napra fedezi fel Jézus Krisztus szeretete gyönyörű erejét, s mondja, hogy nem is éltek igazán addig az áldott pillanatig, amíg nem vált Ő Urukká és hitükkel át nem ölelték.

Miért írom mindezt? Bennem minden nap, különösen most, amikor újra karácsony felé tekintek, Jézus Krisztus Urunk születése ilyen gondolatokat és érzéseket fakaszt.

Nagyon nagyon bánt és fáj, hogy manapság teljesen elfeledkezünk örömünk igazi forrásáról és Jézuskánk csupán a ház

előtti gyöpon jelenik meg kivilágított szüivel. Karácsonyból és szent tartalmából, jelentőségéből vásári ünnepet alakítottunk. Családtagjainkat próbáljuk megajándékozni, örömet szerezni számukra — ez mind szép és jó. De nem egészen jó az, hogy ebből muszáj csinálunk. Lázasan tervezünk, kinek mit és mennyit veszünk (talán némely családban tagonként tíz ajándékot is vesznek). A díszítés, ami eredetileg szívünk örömét jelképezte, olyan méreteket ölt, hogy ebben szomszédok, ismerősök egymásközt vetélkednek. A sok giccs, plasztik dísz előkerül a dobozokból...

E láz helyett nem lenne-e őszintébb és egyszerűbb is tiszta szívvel örvendezni Krisztus születésének, csendesen, nem pedig a november eleje óta üzletekben szóló karácsonyi zenével, ami karácsonyra teljesen elveszíti szépségét. Kevesebb lenne a sztrész, az ünnepek előtti fáradékonyosság, s több időnk lenne leülni gyermekeinkkel és újra elmesélni azt a gyönyörű történetet.

Hogyan készülünk majd az idej karácsony ünneplésére? Pénztárcánkkal-e vagy

szívünkkel? Melyik fontosabb? Miért vagy Kiért kell igazán hálát és dicséretet mondanunk Istennek és hogyan fogjuk azt Neki megköszönni? Számtalan ajándékkal, csillogó-villogó díszekkel, eszméletlen vásárlással — vagy pedig örömmel telt szívünk őszinte hálájával?

Minden kedves olvasónak szeretettel kívánok örömteli karácsonyi ünnepeket e két szentírási Igével:

“Az Isten irgalmára kérlek tehát titeket, testvéreim, hogy okos Istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; és ne igazodjatok e világhoz, hanem változtatok meg értelmetek megújulásával, hogy megíélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami Neki tetsző és tökéletes” (Róma 12:1-2).

“Ezért felmagasztalta Őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta Neki, amely minden névénél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké, és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Filippi 2:9-11).

— Rigneyné Szántó Ildikó, gyakorló ev. teológus
LSTC, Chicago

Van-e okunk az öröme?

Örüljétek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: Örüljétek. Az Úr közel!

(Filippi 4:4-5.)

Ki tudná karácsony tiszta örömét, titozatos és meghitt hangulatát, ránkhangyományozott ünnepi mozzanatait egyetlen képbe sűríteni? Talán többórás filmszalagon rögzített, gondosan válogatott archív-anyag sem tükrözné vissza hűen mindazt, amit tudatira ébredésünk kezdetétől gyűjtögetve magunkban hordozunk.

Feszült pillanatok egy meglesett ajándék körül, a konyhában pirosodó kalács ínycsiklandozó illata, a sötét, gyantaszagú szobában felvillanó gyertyaláng egyszerű varázsa, az ünnepi csöndben rántörő hiány, hogy valami vagy valaki még mindig nem érkezett meg hozzánk vagy már nincs közöttünk, a hideg templomban felcsendülő “örömdalok” izzása, a jégvirágos ablakokon lecsapódó pára gyöngyözése, kicsiny és nagy meglepetések megszámlálhatatlan sora.

Sokszor a készülődés és izgalom közepe tette nem is jut idő, hogy tudatosan rákérdezzünk vagy ráeszméljünk arra, mi is áll ünneplésünk, gazdag hagyományaink hátterében, mi az, ami igazán okot ad az öröme.

Karácsony örömeinek ősmotívuma a Teremtő Isten felénk megnyilvánuló végtelen szeretetében öltött testet. Amikor látva Istenünk reménytelen helyzetünket és min-

den addigi ajándékának elégtelenségét életünkben, végső elhatározásra jutott, és választott népe közé helyezve elküldte a Messiást az egész világ számára. Mindezt pedig a legtermészetesebb és egyben egészen természetfeletti módon valósította meg Isten — egy ember fogamzása és születése által. Jézuson keresztül, Akit úgy ismertünk meg, mint Úr Krisztust, a názáreti ács mestert, Aki egész életével, szabadító, gyógyító jelenlétével és hatalommal telt szavaival hirdette, hogy Isten nem feledkezett meg rólunk, sőt annyira szeret minket, hogy kész új szövetségre lépni velünk.

Jézusban Isten hús-vér emberré lett, hogy osztozzék sorsunkban, Magára vegye minden nyomorúságunkat, végül pedig önmagát adva értünk, számkivetten és magárahagyottan, megaláztatva, hamis vád alapján elítéltként köztörvényes bűnözők között végezték ki.

Találunk-e szorosabb közösséget, hitelesebb szeretetet, őszintébb részvétet megromlott és terhes emberségünk iránt, mint amit Jézus Krisztus valósított meg földi pályája során? Ennek az ajándékokban bővelkedő, az emberiség történetében példátlan hatású életműnek a kezdőpontjára emlékezünk karácsony ünnepén.

“Örüljétek, mert az Úr közel!” Isten nem

a messzeségből szenvtelenül szemlélődő méltóság. Végre lemondhatunk kétségbeesett és csalódottságtól keserű, ég felé való kapaszkodásunkról, "toronyépítésünkéről", mert Istenünk itt van velünk. Mélységesen mélyre szállt, egészen közel hozzánk, hogy feltárujon előttünk minden értelmet meghaladó szeretete. Ez adhat okot öröme és hálaadásra mindenki számára, társadalmi hovatartozásra, nemre, bőrszínre, s etnikumra való tekintet nélkül.

Karácsony üzenete így válhatik minden népnek örömévé. Akkor is, amikor már kihúnytak a megszokott fények, amikor szertefoszlott az ünnepi hangulat, amikor minden kedves ajándék veszíteni kezd az értékéből — akkor is, ismét örülhetünk az Úrban. Ezt a maradandó örömet vegyük komolyan, tartsunk számon, s osszuk meg környezetünkben élő embertársainkkal!

KRISZTUS—ÉNEK

(Scholz László verse)

Öröme lelkeknem, gyönyörű álma, tavaszi kertemnek virágos ága, derűm a bús úton, napom az égen — ez vagy Te, Krisztusom, ez vagy Te nékem.	S még ha botlom is, fölemelsz tüstént, felhőző gondom is eloszlik füstként.
Örökös Útitárs. kezemet fogjad! Ha velünk együtt jársz, ritkuló kertemnek térdem se roskad.	Szól-e még lágy dallam, amit a sors hoz? Vagy sebet ejt rajtam? Te vagy az Orvos! Maradj meg lelkeknem öröme, vágya, ritkuló kertemnek viruló ága!

— Aradi György, ösztöndíjas ev. teológus
LSTC, Chicago

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia új tisztikara az 1995—1999-es ciklusra

Bernhardt Béla lelkész — főesperes-elnök
az *Erős Vár* szerkesztője
Dr. Tomascsek László — alelnök
Juhász Imre ny. lelkész — jegyző
Tessényi Kornél ny. lelkész — pénztáros
D. Brachna Gábor ny. lelkész — tb. főesperes

**Minden kedves Olvasónak
áldott karácsonyi ünnepeket
és békés új esztendőt kíván**

— a Szerkesztő

HELYTÁLLNI MINDHALÁLIG

Ötven éve választották meg D. Ordass Lajos kelenföldi lelkész bányakerületi evangélikus püspökké. Erre a szolgálatra 1947. szeptember 27-én szentelte fel D. Raffay Sándor, az egyházkerületi megváltó püspök.

Aligha volt az evangélikus egyháznak olyan püspöke, aki nálánál nehezebb körülmények között kezdte volna el működését. Nemcsak azért, mert az ország romjai között ott heverték az evangélikus egyház romjai is; számos gyülekezet élete a teljes anyagi összeroppanás képét mutatta. S ha mindehhez hozzávesszük, hogy a politikai életben felszínre került emberek túlnyomó többségükben egyházellenesek voltak, tőlük támogatásra alig számíthatott.

Hogy a romokban heverő egyházat mielőbb talpraállítsa, rövidesen közel fél-éves külföldi utat vállalt, amelynek során nagylelkű támogatásra kap ígéretet. Ezt használták fel ellene az 1947-ben megindított koncepció perben. A támogatásra tett ígéretet követelésnek minősítve, kétévi börtönbüntetésre ítélik külföldi valuta be nem jelentése miatt. Hiába tesz Rákosi olyan ajánlatot, hogyha lemond püspöki tisztéről, megszüntetik ellene az eljárást, ő igazsága tudatában visszautasítja azt, és 15 katolikus lelkész társával együtt vállalja a szegedi csillagbörtön, majd a váci fegyház minden nyomorúságát.

Megszívlelésre méltók a keresztyén ember helytállásáról írt szavai: "Ha egy keresztyén lakosságú országban istenellenes és így egyházellenes hatalom ragadja magához az uralmat, akkor ugyan mi lehet Isten akarata azok felé, akiknek drága a keresztyén hitük? Nem az-e, hogy alkudozás nélkül védelmezzék azt? S ha az istentelen hatalom annyira elvakult, hogy még a bántalmazás eszközeihez is hozzányúl, akkor mi lehet Isten akarata a hűségesek felé? Nem az-e, hogy börtönben rabláncot vállaljanak, vagy bitófán vértanúhalált? És ha Isten akarata, akkor ez az akarat nem legelső sorban mifelénk irányul, akiket gyülekezeteihez pásztori tisztességgel ruházott fel?"

Bár Ordass Lajos látszólag elbukott az egyházi iskolák és az egyház autonómiajában a megmentéséért folytatott harcban, az igazi győztes mégis ő maradt. Így ír erről: "Életem értelme az lett, hogy Érted és Veled szenvedhettem. Úgy lehet, az

emberek életem csődjének és gyalázatának tekintik a rajtam eseteket. Én áldlak, Uram, hogy keresztfád tövébe állítottál. Most már tudom: ezért kellett élnem".

Csak 1956-ban, a szabadságharc előtt kerül sor — külföldi egyházi szervezetek közbenjárására — állami és egyházi rehabilitációjára, és rövidesen visszakerül az evangélikus egyház élére. 1957-ben második ízben is az Evangélikus Világszövetség alelnökévé választják.

De ahogy visszatér, megindul ellene ismét a koncentrált támadás, mivel nem volt hajlandó az állammal kollaboráló személyeket korábbi tisztségükbe visszavenni. Miniszteri biztost neveznek ki az egyház ellenőrzésére, akinek a működését formálisan bojkottálja. Majd a lelkészeket a kongrua (állami fizetéspótlék) egy részének a megvonásával hűségnyilatkozatra kényszerítik. Végül 1958 júniusában újra törvénytelenül elmozdítják tisztségéből az 1957/22. sz. törvényerejű rendelet alapján, amely reá nyilvánvalóan nem vonatkozott. Még a törvényesség látszatát sem tartották meg, hisz sem fegyelmi, sem pedig nyugdíjazási határozat nem született ellene, hanem hatalmi úton féltették, helyére pedig állami érdekeket kiszolgáló személyt ültettek. Egy 1958-ban keltezett ÁEH (Állami Egyházügyi Hivatal) jelentésből tudjuk: "Az evangélikus egyházban harminc kulcspozícióból huszonnégybe került lojalis pap".

Ezt követően húsz éven keresztül hallgatásra ítélve, családjá körében visszahúzódva élt, de a némaságban is világító fénysugara maradt egyházának és a szenvedő magyarságnak.

Ordass Lajos szimbólum: a hitben és igazságban megállás szimbóluma. Életműve nemcsak a múlt kódéba vesző üstökös egyre halványuló fénye, hanem a világítótorony irányfénye azok számára is, akik a holnapot akarják építeni és akik a múlt kútjából erőt akarnak meríteni a lelkek újjáépítéséhez.

— Dr. Boleratzky Lóránd ny. egyetemi tanár

NB — Az író tájékoztatása szerint 1995. október 5-én végre sor került a Déli Evangélikus Egyházkerület bíróság részéről D. Ordass Lajos teljes rehabilitálására, melynek folytán ő haláláig az egyházkerület törvényes püspökének volt tekinthető. Elrendelték — a jogerősség bekövetkezése után — a végzés rendelkező részének az egyházi lapokban való közzétételét és valamennyi szószékéről történő kihirdetését. — Szerk.

KÖSZÖNJÜK, FŐESPERES ÚR!

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konföderáció október 8-án Clevelandban tartott 26. biennális közgyűlésén "órségváltás" történt: Nt. D. Brachna Gábor főesperes-elnök magas korára hivatkozva nem fogadott el jelölést tisztújításkor.

Ezen a helyen is hadd köszönjük meg azt a negyvenéves szolgálatot, mellyel az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciát vezette és irányította. Természetesen már azelőtt is benne volt az AMEK dolgaiban. Az alapítólelkészek közé tartozott, amikor 1941 májusában az AMEK megalakult Clevelandban. Első "közszolgálatához" tartozott az *Erős Vár* szerkesztése és kiadása, melyen keresztül az AMEK népét országosan pásztortolta gyülekezeti munkájával és egyéb elkötelezettségeivel párhuzamban. 1954. szeptember 4-én választották meg az AMEK főesperésévé, követve ebben a tisztségben Nt. Stiegler Ernő és Nt. dr. Leffler Andor lelkészársait.

Az ezután következő négy AMEK évtized és még egy év Brachna Gábor személyiségének, szolgálati hűségének a jelét viseli magán. Ennek az időszaknak az elejére esik a II. világháború utáni bevándorlások stabilizálódása, s mire csökkentek volna a gondok, az 1956. évi szabadságharc veszte kívánt meg figyelmet és törődést azokkal, akik az Egyesült Államokba igyekeztek, hogy megtalálják életlehetőségeiket.

Meg kellett barátkozni mindezek során azalatt a ténnyel, hogy a magyar evangélikus bevándorlás nem lehetett "nagyötögű", s az AMEK-nek csak annyira volt — és van ma is — ereje, amennyire a hozzátartozó gyülekezetek lelkes vezetőivel képesek voltak. A négy évtized + egy év szükségszerűen láttatta be vele is,

hogy a bevándorlók az AMEK számára belátatlan szörványt teremtettek, aminek a lelki ellátását egyre fogyó lelkészi karral mégcsak tervezni sem lehetett. Megértette és megértettük, hogy magyar evangélikusoknak más — adott esetben magyarnyelvű — keresztyén gyülekezetekhez való fordulása mintegy természetes, ahol az AMEK, s az évtizedek során kétszer is átszerveződött országos egyháza (ULCA — LCA — ELCA és ELCIC) anyanyelvi szolgálatot, vagy gyülekezeti szervezetet nem volt képes nyújtani. Persze megmaradt a szüksége az "érdekképviselőnek" az egyházi hatóságok felé, különösebb hangsúllyal az utóbbi időkben, amikor a "multikulturalizmus" divatja az európai etnik hagyományoktól igényelte terét.

Ugyanezekben az időkben nagy gondná lett a kapcsolattartás a hazai egyházzal, mely 1948-ra teljesen pártállami béklyóba került. Noha a hazai üldöztetések és meghurcoltatások, vagy a kikerültek megítélése és megvetése jó ok lett volna, a meggyengült szálakat mégsem volt szabad elszakítani, bármennyire is volt erre kísértés. A mindig remélt, szinte hirtelen bekövetkezett fordulat aztán kölcsönösen lehetővé tette az összetartozás szíves vállalását.

Ilyen körülmények között végezte főesperesi szolgálatát D. Brachna Gábor a maga mérlegező és higgadt stílusában azzal a tudattal, hogy nem egy pillanatra, hanem sokkal nagyobb távra terjed felelőssége. Erre a kényes és kedves szolgálatára tett most pontot ő. Az AMEK, bár tudomásulvette döntését, tb. főesperesi címmel és — számítva tapasztalatai és élményei gazdagságára — az intézőbizottság tagjaként tisztelti ezután is. Isten áldja és őrizze szerettei körében életútjának újabb szakaszán.

— t — a

Előszőr!

*Úgy-e, sose volt még karácsony?
Követei a messze mennynek
először hoznak hősín szárnyon
fényességes, nagy örömet!
És itkos útján Betlehemnek
a pásztorok először mennek
a hírre, hogy egy kicsiny Gyermekek
fekszik jászlon, barmok között.
Földünk felett először száll ma
ujjongó angyali hozsánna!
S ragyogóarcú kisgyerekek:
a pásztorokkal Betlehemben,
hova sietve hívtak engem,
én is először térdelek.
Kis imádságom félve mondom.
Csudálkozom a csodadolgon,
a jászlon és a Gyermekek...
ezen a koldús-királyságon,
égigujjongó éneken.
Előszőr! Soha nem hallottam!
Nem megszokottan és kopottan.
Előszőr hoztak lépteim
erre a boldog hódolásra.
S a századok s az éveim
szertefoszlottak, ködbeveszttek.
Előszőr! Hisz ma született meg!
Ma született meg! Énnekem!
Angyalokéval együtt ujjong
örömmondó éneken.*

Hozsánna! Ámen. Így legyen!

— Túrmezei Erzsébet.

ÖRÖKSÉGÜNK

Lépéseket tettek, hogy az Egyesült Nemzetek Kulturális és Tudományos Szervezete (UNESCO) a világ kulturális öröksége közé sorolja a Lutherre és Melanchtonra emlékeztető történelmi épületeket. Ilyen a Luther-ház Eisenlebenben, ahol született és meghalt, a Luther-csarnok, a vártemplom, a város-templom, s a Melanchton-ház (ott született és halt meg) Wittenbergben. A város-templomban van elhelyezve Luther és Melanchton sírja. LWI

PÁPAI ÚTITERV

1996-ra II. János Pál pápa tervbe vette, hogy ellátogat Szlovéniába, Németországba, s Franciaországba. Németországban valószínűleg Berlinbe és Wittenbergbe viszi az útját. Ez utóbbinak abban rejlik a jelentősége, hogy 1996-ot Luther-évként nyilvánították a reformátor halálának 450. évfordulója alkalmából. LWI

ÚJ LELKÉSZEK

1914 óta először avattak két bennszülöttet evangélikus lelkésszé a Pápua Újginebeli Mánusz-szigeten, a nyadai ev. gyülekezet szolgálatára. Ezen a szigeten szolgált misszionáriusként a református Molnár Mária, akit a II. világháborúban a sziget eleste után a japán megszálló hatóságok elhurcoltak és kivégeztek. LWI/EVH

▲▲▲▲▲▲▲ Karácsonyi színjáték ▲▲▲▲▲▲▲

Petivel történt ez, Petivel, aki éppen 9 éves, de még mindig a második elemivel küszködik, holott negyedikes-korú. Vasárnap iskolába nagyon szeretett járni, s amikor kiosztották a betlehemesjáték szerepeit, azt remélte, hogy pásztor lehet. Tanítója azonban fontosabb szerepet bízott rá.

Végre felvirradt a nagy nap, a betlehemesjáték bemutatója. József és Mária jelent meg a színpadon. Szállást kerestek. József erőlesen kopogott a díszletek közé eszkáblált faajtón. Az ajtó mögött Peti állt, mint a vendégfogadó.

— Mit akartok itt? — mordult rájuk, amint félig nyitotta az ajtót.

— Szállást keresünk.

— Menjetek máshová, itt nincs hely számotokra — türelmetlenkedett Peti.

- Mi már mindenfelé kérdezősködtünk, de eredménytelenül — válaszolta József.

— Olyan nagyon fáradtak vagyunk, a feleségem gyermeket vár, s neki pihennie

kell. Hát nincs csak egy kis sarok is, ahol meghúzódhatnánk?

Peti Máriára nézett, és hallgatott. És hallgatott. A többi szereplőnek és a nézőknek is kezdett a csend kényelmetlenné lenni. "Nincs hely, menjetek innen!", segített a sűgő félhangosan.

— Nincs hely — szajkózta Peti —, menjetek innen!

József neki búsulva karolta át Máriát, hogy indulnának tovább. Peti azonban nem csukta be az ajtót, ahogy elő volt írva. Csak nézte, nézte a fáradt emberpárt, s könny szökött szemébe.

— Maradjatok hát, pihenjetek le az én szobámban! — mondta csendes vendégszeretettel és szélesre tárta az ajtót.

Később egyesek úgy gondolták, hogy Peti elrontotta a betlehemesjátékot. Mások azonban tudták, hogy ennek a színjátéknak volt számukra a legmélyebb jelentősége, amit valaha is láttak.

— Kanadai írásból

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• Győrtt a jelenlegi tanévvel újabb evangélikus gimnázium kezdte meg működését, nyolcosztályos tanterv szerint.

• Nagykánizsán a gyülekezeti alakulás 150., Nagytarcsán a 60., Bp.—Bécsikapu-téren a templomépítés 100., Bp.—Fasorban a 90., Pécelen és Hatvanban a 60. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.

• Békéscsabán a 800+ férőhelyes, felújított kistemplomot, Székesfehérváron új gyülekezeti házat, Vanyarcon felújított gyülekezeti házat és konferencia központot, Szarvason (Ótemplom) szeretetotthont, Szentesen, Nagymágócsón, Kertán, Karaközörcsökön, Bakonycseryén,

Adományok nyugtázása

• AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a **címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le**. Köszönettel nyugtázuk az **1995. szeptember 16-a és november 15-e között** az előfizetéseken felül beérkezett lapfenntartó adományokat:

\$50: Buthy Éva szds. (Fort Knox NY), Kiss Lajosné (Lorain OH). **\$45:** Koltai Rezső (Helsingborg Svédo.), N.N. *külföldi előfizetésekre* (Ohio). **\$25:** Dr. Flisser Ferenc és felesége (Bethlehem PA), özv. Markovits Pálné *férje, Nt. Markovits Pár emlékére* (Upper Sandusky OH). **\$20:** Tessényi Kornél és felesége (Milton FL). **\$4:** Balogh Emma (Buffalo NY), Borsos Erzsébet (Sarasota FL), Tóth István (Moreland Hills OH). **\$3:** Halmos Pálné (Cleveland OH). **\$2:** Vass György (Chicago IL).

• EVANGÉLIKUS ISKOLÁKRA

Deákteri gimnázium. \$5: Dr. Déry Béláné (Lakewood OH). **Eddig összesen: \$155.00.**

Fasori gimnázium. \$100: Dr. Konkoly László (Berwin PA). **Eddig összesen: \$9309.00.**

Szarvasi gimnázium. \$5: Dr. Déry Béláné (Lakewood OH). **Eddig összesen: \$155.00.**

• A SIMONYIFALVI LELEKÉSZLAK VÍZ-ELLÁTÁSÁRA

\$50: Bocskai István Kultúrkör (Cleveland OH), Vass György (Chicago IL). **Eddig összesen: \$1270.54.**

* * *

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaiügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deákter, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Orosz-háza) vagy a segélyszolgálatot ("Segély") megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

Felsöpetényben felújított templomot, Szentesen, Nógrádon felújított orgonát, Páhin Németországából kapott új orgonát vett ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet. A tolnai Kalaz-nón szorgalmas felújítási munkával zenei központtá képezték ki az elköltözések és kitelepítések folytán "elárvult" ev. templomot.

• Kiskőrösön októberben két egymástkövető vasárnapon "tót-napot" és "bajor-napot" tartottak. Az előzőn a lipótszentmiklósi tót evangélikus testvérgyülekezet tagjait látták vendégül. Őket Pavlik Vladimir németporubai lelkes kísérte, aki az Istentiszteletet modern tót nyelven vezette. A másikon énekkari kapcsolatok folytán a weilheimi evangélikus gyülekezet énekkara, ifjúsági kórusa, s fuvós együttese látogatott Kiskőrösre és szolgált ott egyházzenei műsorral mind a délelőtti Istentiszteleten, mind az esti zenés áhítaton.

• Országszerte megtartották a reformációra emlékező protestáns napokat, melyek sokféle programmal gazdagították a résztvevőket. Három budapesti rendezvény adta meg az ünnepi sorozat keretét, mégpedig a teológiai és történeti fórum, a kulturális est, s a reformációi emlékünnepe.

• A kolozsvári Egyetemifokú Közös Protestáns Teológiai Intézet 1622-ben református főiskolaként való alakulására emlékeztek ünnepélyes Istentisztelet és közgyűlés keretében. Az ünnepség kimagasló eseménye volt 17 teológiai díszdoktor avatása, közöttük dr. Harmati Béla és Szebik Imre hazai ev. püspököt, Knall Dieter bécsi ny. ev. püspököt, s dr. Hegedűs Lóránt hazai ref. püspököt tisztelték meg ezzel a címmel.

• Meghalt Buchalla Ödön, Szabó Lajos ny. ev. lelkész, és Csepregi Zsuzsanna, a "Fébé" Diakonissza Egyesület lelkésze.

• Rábaszentandráson megemlékeztek Kis János dunántúli ev. püspökről születése 225. évfordulója alkalmából.

• Kétbodonban Benkő Ferenc, Pakson Szabó Vilmos, Pilisen Brebovszky János és Brebovszkyné Pintér Márta az ev. gyülekezet új lelkésze.

• A budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem fakultását dr. Hausmanné Weiland Jutta lelkészprofesszorral, Fabiny Tamás lelkészadjunktussal, és Csepregi Zoltán tanáreggáddel egészítették ki. A jelenlegi tanévre 20 teológiai hallgatót és 7 hittanárszakos hallgatót vettek fel.

• Óbudán emléktáblát avattak Rázga Pál pozsonyi evangélikus lelkészre, a múlt századi szabadságharc vértanújára emlékezve. Haynau parancsára 1849. június 19-én bitófan végezték ki azzal a váddal, hogy "a törvényes rend ellen felségsértő beszédeket tartott". Miért Óbudán? Mert a Pozsonyban már régebben felállított szobrát "elvitték" és ez év májusában a róla elnevezett utcát átkeresztelték. Az emléktábla elhelyezéséhez jelentős adománnyal járult hozzá az óbudai kötődésű Rázga Béla ny. gépészmérnök Floridából; az ő ukapjának volt testvércse Rázga Pál.

—Ev. Élet

AZ ELSŐ ÚRVACSORA: MIKOR?

Az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház gyülekezeteiben gyermekek/íjfaak első úrvacsoravételének ideje ugyancsak különböző. Még a hatvanas évek végén történt, hogy az ELCA eld-egyházaiban feloldották a konfirmáció—úrvacsoravétel megszokott egységét, s a gyülekezetekre bízták, hogy ezt saját körükben szabályozzák. A legújabb statisztikai kimutatás szerint az ELCA gyülekezetei közül csak 1,300-ban előzi meg a hagyományos konfirmáció — kb. a 14—15. életévben — az úrvacsoravételt. A többiben a gyermekeknek külön úrvacsora-előkészítőt tartanak, s ún. konfirmációs oktatásra és konfirmációra csak később fektetnek súlyt. Így ezer gyülekezetben 12 évesek és idősebbek, 5,800-ban 10 évesek, 1,300-ban 7—8 évesek, 600-ban pedig 5—6 évesek járulhatnak már Úrvacsorához. Százon alul van azoknak a gyülekezeteknek a száma, melyekben a csecsemőknek keresztelésekor Úrvacsorát is adnak, mondván, hogy az úrvacsoravétel jogát a Kereszttség, s nem valamiféle előzetes oktatás és netán "vizsga" biztosítja.

IMÁDKOZZUNK!

Mennyei Atyánk! Áldunk, hogy megtartod szavadat, és Akit ígértél, elküldted megváltásunkra. Ez a te hűséged indítson minket arra, hogy Fiadhoz hittel ragaszkodjunk, és így minden ígéreted valóra váljék életünkben az Ő érdemeiért. Ámen.

450 ÉVE

Négyszázötven éve, 1545. december 13-án nyitotta meg III. Pál pápa a trenti zsinatot, mely 18 éven át ülésezett és belső reformokra törekvő határozataival élesen elutasította a reformációt minden részletében. Háttérül szolgált az ellenreformációnak, mely rendkívül sok áldozatot követelt nemcsak testi fenyítések, kivégzések, vagyoneklobzások, száműzések alkalmazásával, hanem lelki-szellemi vonatkozásban is mind a mai napig tartó kihatással. (Részletesebb megemlékezést anyagforlódás miatt egyik jövőévi számunkban hozunk.) EVH

HELYREIGAZÍTÁS

Az előző, 1995/5. számnak az "Egyház hírei otthonról" rovatában így helyes a vonatkozó mondat: "... a Bp.—Monori-úton lévő ev. idősök otthona imatermében *szárnyasoltárt* és úrvacsorai kegyesreket szenteltek fel". — A 3. oldalon az ima hiányzó, utolsó sora: "és így építsük egyházad egységét. Ámen." Megértő elnézést kér a —Szerkesztő.

LEJÁRT

Az 1995-re és korábbi évekre szóló előfizetések lejártak. A hátralékok rendezését, az előfizetések megújítását ezúton is kérjük.

A hátralékosok közül 1995 végéig senki sem tartozik többel, mint US\$30-ral az USA-ból, vagy US\$40-ral Kanadából. Ennyit, vagy ennél kevesebbet még könnyen be lehet hozni. Aki teheti, "hozza is be". Ezért máris köszönetet mond a —Szerkesztő.

100 × \$100 = SZÁZSZORSZÉP

Tíz éve volt utoljára, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia az *Erős Vár* olvasóihoz fordult szíves és bőkezű adományokért pénzállományának feltöltésére.

Most megint hasonló helyzetbe került az AMEK: tartalékai fogyóban vannak, s azt a leszűkült missziót is alig képes ellátni, ami még szolgálatát igényli. Különösebb gondunk az *Erős Vár* megjelenésének a biztosítása, a magyar evangélikus ügyek képviselője és szemelött való tartása országos vonatkozásban, szórványgondozás (telefonon és levélben), hazai kapcsolatok ápolása, teológiai ösztöndíjak "felkutatása" és hasznosítása, adományok közvetítése, s egyéb más alkalmi szolgálat.

A kérés tehát az, hogy mindezekhez állhasson anyagi keret rendelkezésre. Vagyis kérem az *Erős Vár* olvasóit, hogy ezúttal az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** javára szíveskedjenek adakozni, kisebb-nagyobb adományokkal. Aki megengedheti magának, azt kérem, szíveskedjék \$100-t bekielteni, hogy minél hamarabb elérjük a "kampány" célösszegét, a \$10,000-t, ha akad száz ilyen nemes adakozó — gondolom és remélem, akad...

Minden adományt az *Erős Vár*-ban folyamatosan nyugtázzunk; aki úgy jelzi, annak az adományát emlékadományként. Minthogy az adományok az adóalapból levonhatók, szíveskedjenek csekket, pénzesutalványt a következőképpen kiállítani és küldeni:

(Az USA-ból és külföldről) **Hungarian Conference—ELCA, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229.** A "memo" vonalra írjanak ennyit: AMEK.

(Kanadából) **Hungarian Lutheran Church, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, ON L3T 3W7.** A "memo" vonalra szintén ezt írják: AMEK.

Szíves figyelembe még: Ilyen adományok függetlenek minden másától, vagyis ezek nem számítanak előfizetésnek, felülfizetésnek, hátralékos előfizetések kiegyenlítésének, vagy akár AMEK tagsági díjnak; egyszerűen és egyenesen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálata folytatását biztosítják.

Az AMEK léte és munkája Istentől ihletett hivatás, ezért az Ő nevében szól a kérés az adakozásra, hiszen az Igéből olvassuk: „A jókedvű adakozót szereti az Isten” (2Kor. 9:6-7). Minden adományért előre is hálás szívből mondok köszönetet.

Bernhardt Béla, fősperes
az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnöke

Istenhez szóló levél válasza talál

Egy Curran Tiger nevű kisleány a floridai Sarasotából levelet küldött "God, 1234 Heaven Road" címre, amelyben a következőt kérte: "Jóisten, nagyon szeretném látni, hogy milyen is vagy." S a levélhez még egy üres papírt is mellékelte, hogy a képrajzot megkapja. Ezt a levelet az északdakotai Fargo postahivatal egyik alkalmazottja a karácsonyi levélhalmazban találta meg. Azt senki sem tudja, hogy a levél hogyan került el Sarasotából 1,700 mérföldnyire. Mindenesetre White Kevin postamester elhatározta, hogy a 8 éves floridai kislánynak választ kellett adni. Ezért a levelet hazavitte és odaadta szomszédjának, Meier Dwight tiszteletesnek, a helyi metodista gyülekezet lelkészének azzal a megjegyzéssel, hogy mivel a levél nem "Santa"-nak volt címezve, hanem Istennek, ezért ezt neki, mint lelkésznek kell megválaszolni.

Meier tiszteletes írt is a kislánynak, jelezvén, hogy Isten őt bízta meg a válaszadással. Ezt írta: "Kérdezed, milyen Isten? Az Úristenről nincs fénykép, mert Ő olyan, mint amilyenek az emberek, akiket Ő teremtett. Nézzél valakinek az arcába és ha szeretetet és jóságát látsz, akkor a jó Isten mosolyog rád. Amikor te kedves, segítőkész, szeretetreméltó vagy, tekint a tü-

körbe és meglátod Isten jóságos tekintetét."

Meier nagyon örült, hogy a postamester neki adta oda a levelet. Sokat tűnődött, milyen választ adjon, sőt még lelkészársaitól is kért tanácsot, mielőtt levelét megírta volna. A gyermek édesanyja, Curran Kathy visszaírt Meier tiszteletes úrnak és megköszönte a szép feleletet, amit érdeklődő kislánya kérdésre adott.

— Beküldte dr. Szabó Imre

KANADAI OLVASÓKHOZ!

Anyagi meggondolásokból, mivel az US Postaigazgatóság általános portórevízió során a kanadai elsőosztályú portót lényegesen emelte, lapunkra vonatkozóan 30%-kal!, sajnálattal kell közölnünk kanadai olvasóinkkal, hogy 1996-tal ismét csak másodosztályú küldeményként kapják a lapot. Tudjuk, hogy ez a kézbesítési időt lényegesen megnöveli, talán négy hétre is, de mind a valutaérték csökkenése, mind az előállítási költségek növekedése folytán a évi CD\$10 előfizetésből többre még akkor sem telik, ha minden olvasó esedékes, ill. hátralékos előfizetését bekielteni, amit mégis remélni szeretnénk.

A szerkesztő mindnyájuk szíves megértését előre is hálás köszönettel kéri! — BB.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: Juhász-Shepherd Ferenc

Templom és lelkézi hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia kistermünkben tartotta biennális közgyűlését október 8-án. A közgyűlés résztvevői gyülekezetünk vendégei voltak. • Kétszer kereszteltünk az elmúlt negyedévben. • 15 éve közöttünk szolgáló lelképásztorunknak november 5-én ünnepeltük lelkésszé avatásának 40. évfordulóját. Gyertyafényes, nemzeti színekkel díszített templomban, 150 vendég jelenlétében folyt le a hálaadó Istentisztelet. A Kossuth-teremben bőségesen terített asztaloknál ünnepélyes fogadás volt. Vendég orgonista, hárfás, fuvolás, és szopránénekes kísérte mind az Istentiszteletet, mind a fogadást. Ünnepi igehirdető volt magyarul dr. Fazekas László, a "Kegeyelem" Baptista Gyülekezet lelkésze, angolul pedig lelképásztorunk. Üdvözölte az ünnepeltet dr. Strommen Róbert, a UCC helyi egyházmegyeje nevében, írásban pedig dr. Scherry Paul, a UCC egyház országos elnöke és dr. Vitéz Ferenc, a Kálvin Református Egyházkerület püspöke. A "Lancaster Theological Seminary" előke, dr. Schmiechen Peter díszoklevelet küldött a 40 éves hűséges szolgálat elismerésül. Dr. Haring Róbert, a clevelandi presbiteriánus egyházmegyéből az egykori avatók nevében mondott köszöntést, ismertette az ünnepelt pályafutását és szolgálatát. Az Egyesült Magyar Egyetek titkára, dr. Palasics János a clevelandi magyarság — egyházak és egyesületek — nevében méltatta a jubiláló lelkészt. A hálaadó Istentisztelet úrvacsoraosztással záródott. Ehelyen hátalatt szívvél és meleg szeretettel gratulálunk lelképásztorunknak avatása 40. évfordulója alkalmából és kívánunk neki még számos boldog és értékes évet Urunknak szülőjében. • Advent négy vasárnapján, december 3-án, 10-én, 17-én s 24-én d.e. 10-kor összevont angol—magyar Istentiszteletet tartunk. December 24-én, vasárnap, szentestén este 8-kor hagyományos angolnyelvű gyertyafényes ünnepi Istentisztelet lesz Úrvacsorával. December 25-én, hétfőn, karácsony napján d.e. 10 órakor összevont angol—magyar Istentiszteletet tartunk Úrvacsorával. December 31-én, vasárnap d.e. 10-kor összevont angol—magyar, "újévi" Istentisztelet lesz. • Adventi szívből-lelkében felkészülő időt, majd kegyelemteljes, szentkarácsonyi ünnepet, és áldásokban gazdag új esztendő-t kívánunk minden magyar testvérünknek. —JSF.

CLEVELAND — NYUGAT

Beszolgáló: Gaál Ferenc

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Egyházi programjaink: November 23-án angolnyelvű hálaadó Istentisztelet este 7:30-kor. December 3-án advent első vasárnapja. December 10-én advent második vasárnapja; MHBK Borbála-napi disznótoros ebédje 12:30-kor. December 17-én advent harmadik vasárnapja. December 24-én advent negyedik vasárnapja — összevont kétnyelvű Istentisztelet 10:30-kor — Szeretetvendégység az Istentiszteletet követően —

Angolnyelvű gyertyafényes Istentisztelet este 11 órakor. December 25-én karácsony ünnepén magyar nyelvű Istentisztelet Úrvacsorával délelőtt 10:45-kor. —GF.

* * *

DETROIT

Beszolgáló vendéglelkész: **Dr. Herjeczki Géza**
Templom: 8151 Thaddeus Street. — Istentiszteletek kéthetenként vasárnap, változó időpontban. — Felvilágosításért hívják telefonon Kozma Lilit (313) 928-1876 vagy a lelkészt (313) 382-3735 számon

* * *

TORONTO

Lelkész: **Bernhardt Béla** főesperes
Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkészi hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, tel.: (416) 783-6938.

Megszomorodott szívvel jegyezzük gyülekezetünk egykori presbiterének, **dr. Molnár László** aranydiplomás közjegyző kedves testvérünknek 1995. október 18-án bekövetkezett halálát, melyre vigasztalást ösvegyének, dr. Molnár Lászlóné sz. Dallos Évának és a közvetlen és kiterjedt családnak, s mind nyájunknak a feltámadásba vetett hitből kívánunk az Úr Jézus szerint: "Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él." Elhunyt testvérünk 82 éves volt. Nyugodjék békében! • A kegyelmes Isten egészséges, **Dóra** nevű leánygyermekkel áldotta meg október 16-án Kertészné dr. Mekis Éva presbiterünket és férjét, Kertész Jenőt. Velük örvendezünk és családdá váló növekedésüket az Ő oltalmazó szeretetébe ajánljuk mindnyájunk jókívánásaival egyetemben. • Aggodással vettük körül **Nt. Turchányi Sándor** gondozó lelkészünket, aki lakásán ért baleset következtében kényszerült kórházi kezelésre. Hozzártartozóival együtt örülünk, hogy november eleje óta otthonában lábadozik, s reméljük, mire ezek a sorok napvilágot látnak, már elláthatja közöttünk vállalt szolgálatát. Életére az Áldott Orvos meggyógyító és megtartó kegyelmét kívánjuk. • **Karácsonyi Istentiszteletünkre úrvacsoraoztással** december 24-én vasárnap du. 4 órakor, azaz a megszokott időrend szerint kerül sor. • Két fontos dátumot jelzünk előre. Az egyik **január 21-e**, amikor a torontói magyar keresztyén egyházak immár 27. ökumenikus áhitatukat tervezik megtartani. A másik **február 25-e**, ekkor tartjuk meg az esedékes Istentiszteletet követően a gyülekezet 1996. évi rendes közgyűlését. Hittestvéreinket szeretettel hívjuk és buzdítjuk mindkét rendezvényen való részvételre. • Mindenkit felhívunk az adakozásra a gyülekezet fenntartására, továbbá pedig az *Erős Vár* c. észak-amerikai magyar evangélikus lapunkra való előfizetésre, a hátrálékos előfizetések rendezésére, vagy még szíves felülfizetésre is. Mindenadományt előre is megköszönünk. • **"Egyenesedjétek fel, és emeljétek fel a fejéteket, mert közeledik a megváltásotok"** (Lukács 21:28). • Minden hittestvérünknek, minden barátunknak legyen áldott a karácsonya és békésen nyugodt az új esztendeje. —BB.

* * *

Híreket csak azokból a gyülekezetekből közölhetünk, ahonnan azokat idejében beküldik. A februári számhoz a lapzárta január 15-én van. —Szerk.

IMÁDKOZZUNK

Mennyei Atyánk! Híveid mennyei és földi serege magasztal Téged, hogy megszületett Fiadat ajándékoztad a világnak. Tisztítsd meg szívünket Szentlelkeddel, hogy mindennél jobban örüljünk a Te ajándékoknak, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1996. JANUÁR

1. JÉZUS NÉVÜNNEPE — ÚJÉV
 Filippi 2:9-13 — Lukács 2:21
2. Máté 2:13-23 — Márk 1:1-8
3. Ézsaiás 43:16-19 — Márk 1:9-13
4. 8. Zsoltár — Márk 1:14-20
5. Filippi 4:10-20 — Márk 1:21-28
6. VÍZKERESZT ÜNNEPE
 Efézus 3:2-12 — Máté 2:1-12

VÍZKERESZT UTÁNI 1. VASÁRNAP

Heti ige: Róma 8:14

7. Cselekedetek 10:34-38 — Máté 3:13-17
8. Józsué 3:5-11 — Márk 1:29-45
9. Józsué 3:12-17 — Márk 2:1-12
10. János 3:22-30 — Márk 2:13-17
11. Máté 4:12-17 — Márk 2:18-22
12. János 10:31-38 — Márk 2:23-28
13. János 5:19-24 — Márk 3:1-6

VÍZKERESZT UTÁNI 2. VASÁRNAP

Heti ige: János 1:17

14. Ézsaiás 49:1-6 — János 1:29-41
15. Jeremiás 14:2-9 — 1Korinthus 1:1-9
16. Jeremiás 17:13-17 — 1Korinthus 1:10-17
17. Máté 19:3-9 — 1Korinthus 1:18-25
18. Máté 5:17-20 — 1Korinthus 1:26-31
19. 5Mózes 4:5-13 — 1Korinthus 2:1-9
20. Róma 3:19-22 — 1Korinthus 2:10-16

VÍZKERESZT UTÁNI 3. VASÁRNAP

Heti ige: Lukács 13:29

21. Ámós 3:1-8 — Máté 4:12-23
22. Ézsaiás 19:19-25 — 1Korinthus 3:1-4
23. Cselekedetek 10:21-25 — 1Korinthus 3:5-8
24. János 4:5-14 — 1Korinthus 3:9-17
25. János 4:27-42 — 1Korinthus 3:18-23
26. Lukács 4:22-50 — 1Korinthus 4:1-13
27. Róma 11:13-22 — 1Korinthus 4:14-21

MINDNYÁJAN SZOLGÁLNAK

Az Etiópiai Evangélikus Egyház 1.6 millió tagjának gondozását 460 lelkész és 772 evangélista alig végezheti el. A hiány kiegészítésére az egyházi munkának jelentős részét úgy 60.000 önkéntes munkásra bízzák, aki további szolgálókat állítanak munkába. Közben megkezdtek a külmisziói tevékenységet is; már három éve működnek etióp evangélikus misszionáriusok Zambiában.

ERŐS VÁR
 BOX 602148
 CLEVELAND, OH 44102

**ELŐFIZETÉSE
 LEJÁRT-E?**

VÍZKERESZT UTÁNI 4. VASÁRNAP

Heti ige: Ézsaiás 60:2

28. Mikeás 6:1-8 — Máté 5:1-12
29. 2Mózes 34:29-35 — 1Korinthus 5:1-8
30. János 12:34-41 — 1Korinthus 5:9-13
31. János 1:43-51 — 1Korinthus 6:1-11

1996. FEBRUÁR

1. 1. Zsoltár — 1Korinthus 6:12-20
2. Jézus bemutatása a templomban
 Zsidók 2:14-18 — Lukács 2:22-40
3. Filippi 3:20-4:1 — 1Korinthus 7:1-16

VÍZKERESZT UTÁNI 5. VASÁRNAP

Heti ige: Dániel 9:18

4. Ézsaiás 58:5-9a — Máté 5:13-20
5. 1Sámuel 15:35b-16:13 — 1Kor 7:17-24
6. Filippi 1:27-30 — 1Korinthus 7:25-40
7. 1Mózes 6:9-22 — 1Korinthus 8:1-6
8. Róma 4:1-5 — 1Korinthus 8:7-13
9. Máté 10:40-42 — 1Korinthus 9:1-12
10. Lukács 17:7-10 — 1Korinthus 9:13-18

VÍZKERESZT UTÁNI 6. VASÁRNAP

Heti ige: Zsidók 3:15

11. 5Mózes 30:15-20 — Máté 5:20-37
12. Máté 13:10-17 — 1Korinthus 9:19-23
13. 5Mózes 32:44-47 — 1Korinthus 9:24-29
14. Máté 13:31-35 — 1Korinthus 10:1-13
15. Cselekedetek 16:8-15 — 1Korinthus 10:14-22
16. Zsidók 3:12-4:1 — 1Kor 10:23-11:1
17. Zsidók 6:4-8 — 1Korinthus 11:2-16

VÍZKERESZT UTÁNI UTOLSÓ VASÁRNAP

URUNK SZÍNEVÁLTOZÁSA

Heti ige: Lukács 18:31

18. 2Mózes 24:12, 15-18 — Máté 17:1-9
19. Lukács 13:31-33 — 1Korinthus 11:17-22
20. Lukács 10:38-42 — 1Korinthus 11:23-24
21. HAMVAZÓSZERDA (BŐJT KEZDETE)
21. Joel 2:12-19 — Máté 6:1-6, 16-21
22. 2Mózes 32:1-6, 15-20 — 1Korinthus 12:1-11
23. Prédikátor 7:13-14 — 1Korinthus 12:12-16
24. Dániel 5:1-30 — 1Korinthus 12:17-31a

BŐJT 1. VASÁRNAPJA

Heti ige: 1János 3:8

25. 130 Zsoltár — Máté 4:1-11
26. Jakab 4:1-10 — 1Kor 12:31b-13:7
27. Róma 6:12-14 — 1Korinthus 13:8-13
28. Jób 1:1-22 — 1Korinthus 14:1-12
29. János 2:13-22 — 1Korinthus 14:13-25

—(B)

SECOND-CLASS POSTAGE
 PAID
 CLEVELAND, OHIO

U588 CC WINTER
 REV DR GABOR BRACHNA
 2434 AUSTRALIA WAY E APT 44
 CLEARWATER FL 34623